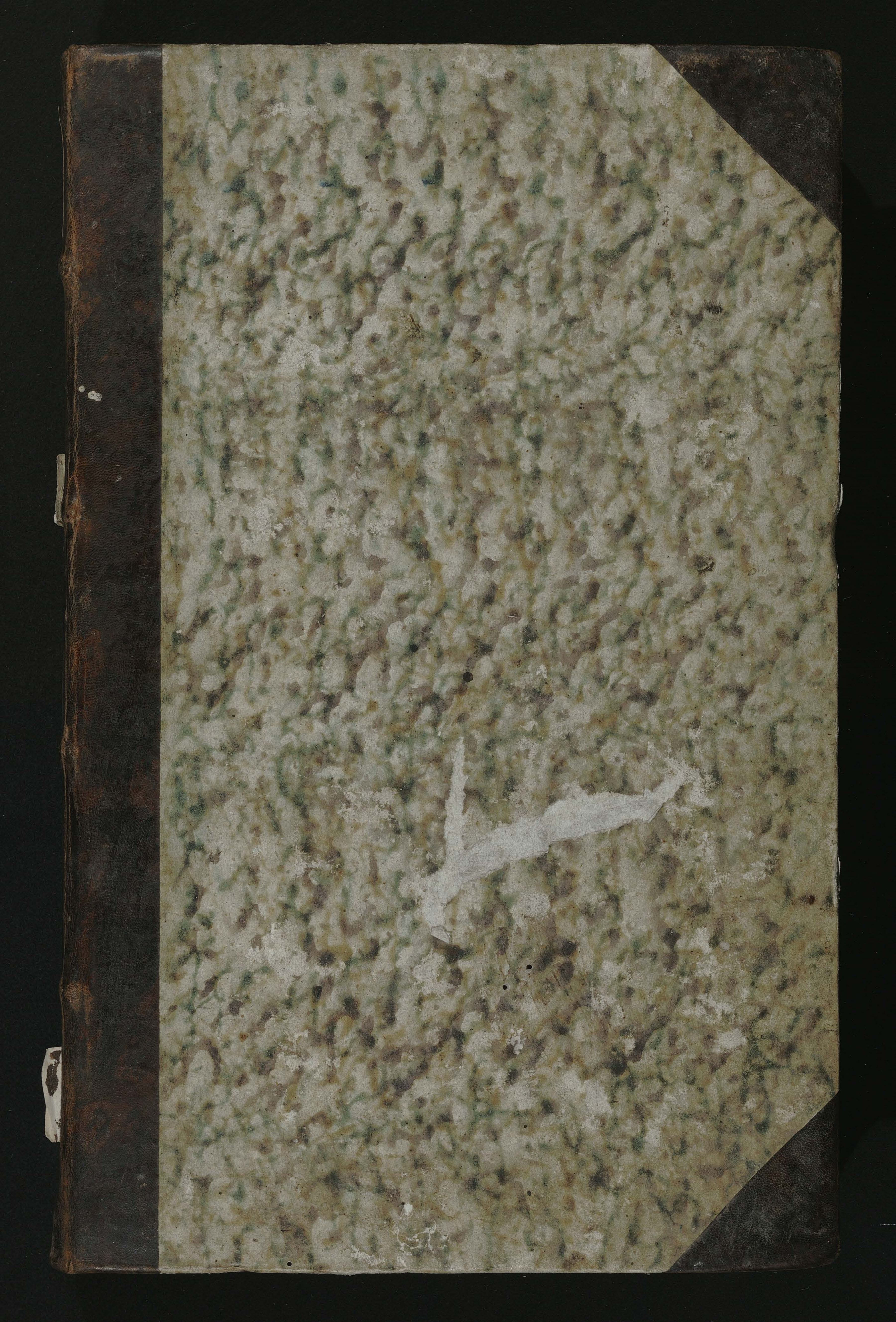
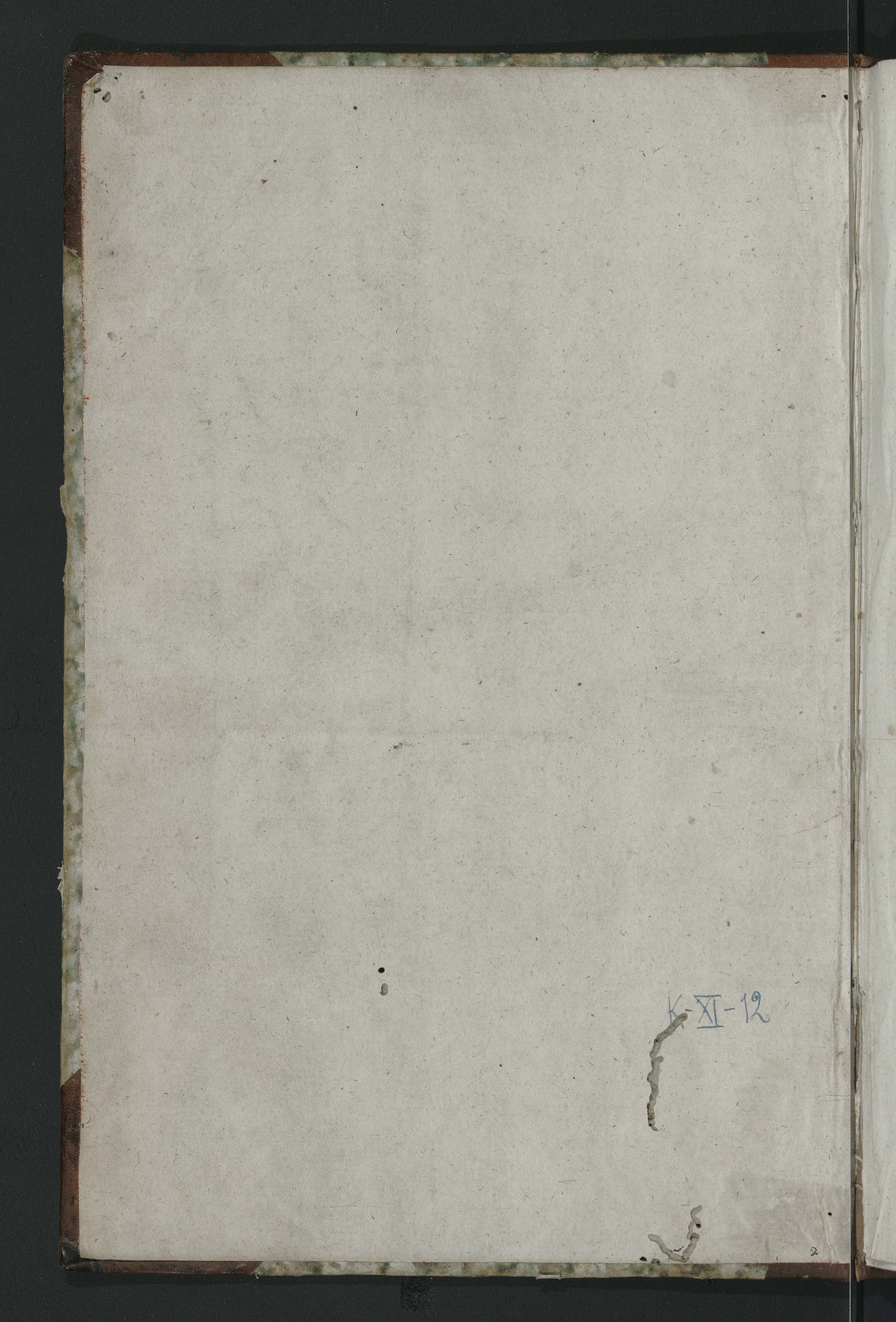
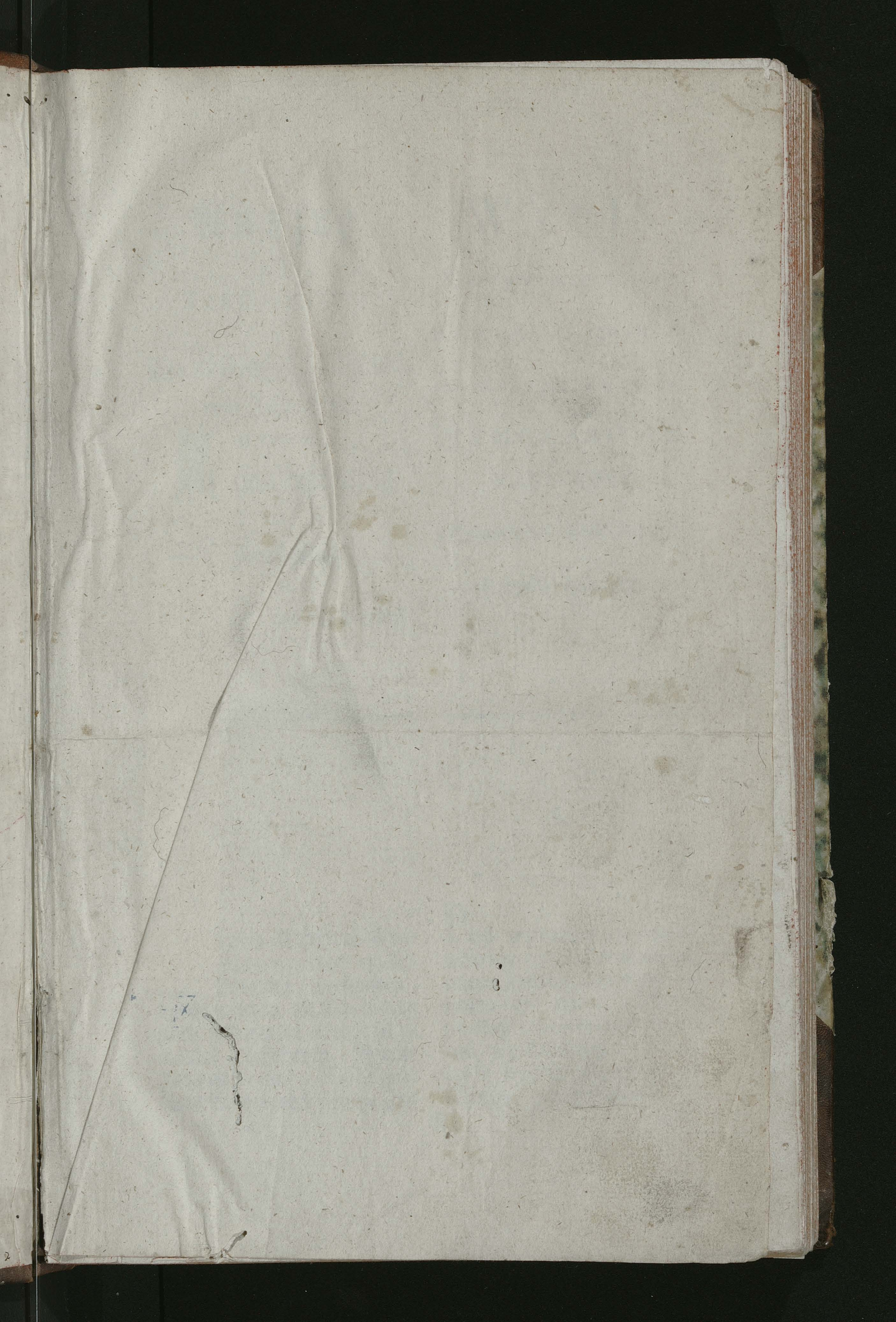
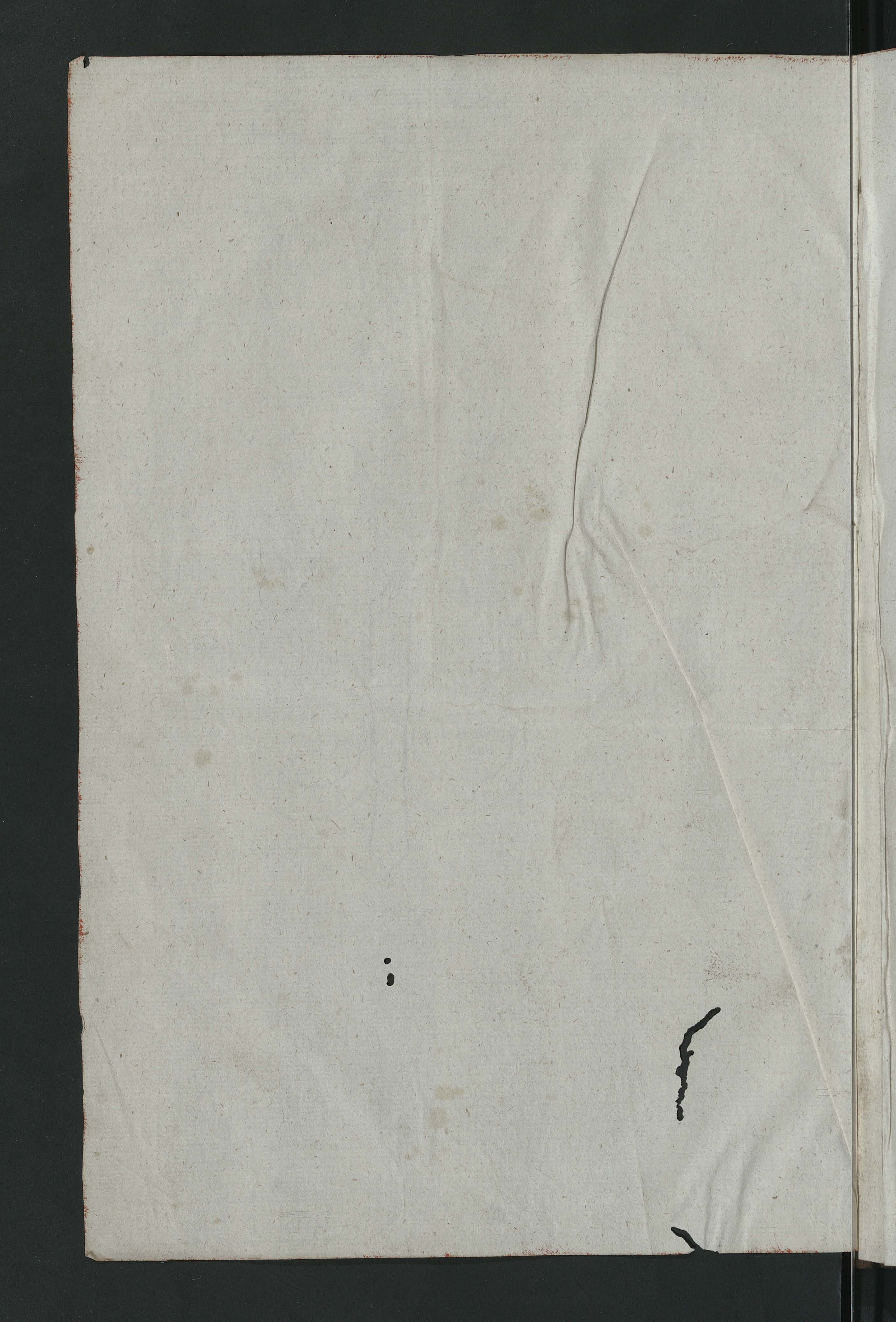

K-XI-12

# Verordnung	# ROZPORZĄDZENIE
der k. k. bevollmächtigten westgalizischen Hofkommission.	C. K. PEŁNOMOCNEY ZADWORNEY KOMISSYI GALICYI ZACHODNIEY.
Wodurch das 6te Hauptstück des 1ten Theils vom bürgerlichen Gesetzbuche besonders kundgemacht wird.	Przez które 6ty Rozdział 1szey Części *Ustaw Cywilnych* osobno ogłasza się.
In der Betrachtung, daß die in dem bürgerlichen Gesetzbuche für Westgalizien enthaltenen Vorschriften über die Rechte und Pflichten zwischen Herrschaften, und Dienstpersonen einem grossen Theil des Publikums, vorzüglich aber dem Dienstgesinde nicht hinlänglich bekannt sind, und daß aus Unwissenheit des Gesetzes mehrfältige unnöthige Beschwerden entstehen, oder die dießfälligen Klagen nicht	Zważaiąc, iż w Zbiorze *Ustaw Cywilnych* dla Galicyi Zachodniey zawarte Przepisy względem Praw i Obowiązków między Panami i Służącemi wielkiey Części Publiczności osobliwie zaś Służącym Osobom dostatecznie nie są wiadome, oraz, że dla Nieznaiomości Prawa wielokrotne niepotrzebne uciążliwości powstaią, lub też tyczące Skargi nie do

bei den gehörigen Behörden angebracht werden, ist mittels Hofdekrets vom 26ten vorigen Monats angeordnet worden, das hierauf sich beziehende 6te Hauptstück des 1ten Theils vom bürgerlichen Gesetzbuche durch ein besonders Zirkular zur allgemeinen Wissenschaft zu bringen. In Gemäßheit dieses höchsten Befehls ist daher das oberwähnte 6te Hauptstück des bürgerlichen Gesetzbuches hier wörtlich abgedruckt worden, wornach sich Diensthälter sowohl, als Dienstbothen genau zu benehmen haben.

Krakau den 11ten May 1798.

właściwych Instancyi zaniesione bywaią, zostało rozporządzone przez Dekret Nadworny de dato 26. m. e., iż ściągaiący się na to 6ty *Rozdział* 1szey *Części Ustaw Cywilnych* przez osobny Cyrkularz do powszechney podany bydź ma Wiadomości. Stosownie więc do tego Naywyższego Rozkazu wydrukowany tu został *słownie* ów wyżey rzeczony 6. *Rozdział Ustaw Cywilnych*, podług którego przeto tak *Panowie* iako i *Służący* scisle zachować się maią.

w Krakowie na dniu 11. Maia 1798.

Johann Wenzel Freyherr von Margelik,
Sr. römisch kais. königl. apostolischen Majestät bevollmächtigter Hofkommissarius.

Johann Edler von Platzer.

Sechstes Hauptstück.

Von den

Rechten und Pflichten

zwischen

Herrschaften und Dienstpersonen.

§. 266.

Fast jede Haushaltung hat Dienstpersonen nöthig, welche gegen einen bestimmten Lohn einen Theil der häuslichen Verrichtungen übernehmen; so verschieden auch diese Verrichtungen seyn mögen, so stimmen doch die Pflichten aller Dienstpersonen darinn überein, daß sie aufmerksam, fleissig und treu seyn, und das Beste ihrer Herrschaft nach ihren Kräften befördern sollen.

ROZDZIAŁ VI.

O

PRAWACH Y OBOWIĄZKACH MIĘDZY PANAMI, Y SŁUŻĄCEMI.

§. 266.

Każde prawie Gospodarstwo potrzebuie Osób Służących, które za wyznaczoną płacę część domowych zatrudnień na siebie przyimuią, i lubo te zatrudnienia różne bydź mogą, obowiązki iednak wszystkich Służących w tym się z sobą zgadzaią, iż oni bacznemi, pilnemi, i wiernemi bydź, tudzież dobro swych Panów podług swych sił pomnażać powinni.

§. 267.

Eigentlich steht es dem Haupte der häuslichen Gesellschaft zu Dienstpersonen aufzunehmen, doch gilt die rechtliche Vermuthung, daß die Wahl weiblicher Dienstpersonen der Frau des Hauses überlassen sey.

§. 267.

Przyimowanie Służących należy właściwie do głowy domowego społeczeństwa, wszelakoż według mniemania Prawnego wybor Służących płci Niewieściey dla Gospodyni Domu iest zostawiony.

§. 268.

Kein Dienstwerber soll ohne Abschied, oder Entlassungsschein von seiner vorigen Herrschaft, oder ohne ein anderes bewährtes Zeugniß seines Verhaltens in einen Dienst aufgenommen werden.

§. 268.

Staraiący się o służbę, któryby uwolnienia, czyli oddalenia od swego przeszłego Państwa, lub innego wiary godnego zaświadczenia względem swego sprawowania się na Piśmie nie okazał, nie ma być na służbę przyięty.

§. 269.

Die Herrschaft hat den Abschied, oder das Zeugniß einer aufgenommenen Dienstperson in Verwahrung

§. 269.

Państwo, przyimuiąc Osobę w służbę, ma od niey Pismo, czyli zaświadczenie do schowania ode-

zu

zu nehmen, und ihr zu ihrer Sicherheit einen Gegenschein auszustellen.

brać, i dla iey bespieczeństwa dać od siebie Rewers.

§. 270.

Wer einer Dienstperson wissentlich ein unwahrhaftes Zeugniß ausstellet, oder einen verfänglichen Dienstbothen aus eigener Schuld in ein Haus bringt; der setzt sich einer schweren Verantwortung bei dem Polizeyamte aus, und haftet ausserdem noch für allen daraus entstehenden Schaden.

§. 270.

Ktoby Osobie służącey nieprawdziwe zaświadczenie dał wiadomie, lub podeyźrzanego służącego z własney winy w Dóm przyprowadził; ten wystawia się na ciężką odpowiedź u Urzędu Policyi, i nad to za wszelkie ztąd wynikaiące szkody odpowiadać musi.

§. 271.

Wer über seine Person nicht frey schalten kann, sondern unter der Gewalt eines Andern stehet, kann ohne dessen Einwilligung in keine Dienste treten: Diese Einwilligung wird aber für die durch das Gesetz bestimmte

§. 271.

Kto swą Osobą wolnie rządzić nie może, lecz pod władzą drugiego zostaie, ten bez iego pozwolenia przyimować służby nie może, to zaś pozwolenie wtedy za czas przez ustawę naznaczony ma

Dienstzeit vermuthet, wenn eine unter väterlicher, oder vormundschaftlicher Gewalt stehende minderjährige Person, oder auch eine Ehegattinn in dem Falle ist, sich durch Dienstnehmung den nothwendigen Unterhalt verschaffen zu müssen.

bydź rozumiane, kiedy Osoba małoletnia pod władzą Oycowską, lub opiekuńską zostaiąca, albo też małżonka w takim się znaydowała przypadku, iżby się o potrzebne dla siebie wyżywienie przez przyięcie służby starać musiała.

§. 272.

Ein Dienstvertrag wird zwar durch mündliche Verabredung allein schon giltig; doch gebührt bei eintretenden fremden Ansprüchen jener Herrschaft, und jenem Dienstwerber der Vorzug, welche ihr Recht durch einen schriftlichen Vertrag, oder durch wirklich gegebenes, und empfangenes Miethgeld beweisen können.

§. 272.

Lubo ugoda o służbę ważna iest w sobie przez samą ustną umowę, iednak przy zachodzących obcych sporach temu Państwu, i temu służby szukaiącemu pierwszeństwo należy, kto z nich Prawa swego albo ugodą na Piśmie, albo pieniędzmi za naiem istotnie danemi, i przyiętemi dowieść może.

§. 273.

Dieses Miethgeld, oder sogenannte Angeld ist als ein

§. 273.

Te pieniądze za naiem, czyli tak nazwany zada-

Theil

Theil des künftigen Lohnes anzusehen, und wird in der Regel auf den Lohn abgerechnet.

tek, iako część przyszłey płacy poczytane, i według Prawa od zapłaty odtrącone bydź maią.

§. 274.

Die Herrschaft, welche einen unverwerflichen Dienstbothen ihrer Zusage gemäß nicht aufnimmt, verliert das Miethgeld, und der Dienstbothe, der aus seiner Schuld einen Dienst nicht antritt, hat das Miethgeld doppelt zurückzustellen. Beide sind zum Ersatz des weiter erfolgten erweislichen Schadens verbunden.

§. 274.

Państwo, które nienagannego służącego według danego mu przyrzeczenia swego nie przyimuie, traci zadatek, służący zaś z własney winy do służby nieprzystaiący we dwoie zadatek oddać powinien, obie zaś strony obowiązane są do nadgrodzenia daley wynikłey, i dowiedzioną bydź mogącey szkody.

§. 275.

Worinn die Dienstleistung und der Lohn bestehen, und wie lange die Dienstzeit dauern soll, dieses wird durch den Vertrag bestimmt, den Herrschaften, und Dienstpersonen miteinander eingehen.

§. 275.

Z czego się usługa i płaca składa, i iak długo czas służby trwać ma? to ugoda między Państwem, a służącemi zawarta stanowi. W tey ugodzie nic takowego umiesz-

Nur darf in diesen Vertrag nichts gesetzwidriges aufgenommen werden.

czać nie wolno, coby Prawom przeciwnego było.

§. 276.

In den österreichischen Staaten wird weder Leibeigenschaft, noch Sklaverey geduldet.

§. 276.

Ani Poddaństwo niewolnicze, ani niewola w Państwach Austryackich dozwolone nie są.

§. 277.

Werden die wechselseitigen Rechte und Verbindlichkeiten der Herrschaften und ihrer Dienstpersonen weder durch einen Vertrag, noch durch einen Aufnahmsschein, oder sogenannten Spannzettel hinlänglich bestimmt; so verordnet das Gesetz, daß Bediente, und andere Dienstbothen, welche unter den Namen des gemeinen Gesindes begriffen werden, jede erlaubte ihren Kräften angemessene Haus- und Feldarbeit zu übernehmen verbunden sind.

§. 277.

Jeżeli obostronne Prawa, i obowiązki Państwa i ich służących ani przez ugodę, ani przez Pismo na przyięcie, czyli tak nazwane postanowienie nie są dostatecznie wyznaczone; zaczym ustawa stanowi: iż służący, i inna czeladź, która pod imieniem pospolitey Czeladzi bierze się, każdą dozwoloną siłom swym wyrównywaiącą Domową i Polną robotę czynić powinni.

§. 278.

§. 278.

Lehrjungen, Gesellen, und alle übrigen wie immer genannten Gehülfen der Handwerker, Gewerbsmänner, und Künstler können zu keinen Verrichtungen angehalten werden, welche mit ihren Berufsgeschäften, oder gar mit den bestehenden Innungsartickeln im Widerspruche sind.

§. 278.

Chłopcy na nauce będący, Czeladnicy, i inni wszyscy, iakim bądź imieniem nazwani pomocnicy Rzemieślnikow, Kupcow, i Sztukmiſtrzow do żadnych takich czynności przymuszanemi bydź nie mogą, któreby ich powołaniu, lub znayduiącym ſię Artykułom towarzyskim przeciwne były.

§. 279.

Hausoffizianten, oder solche Personen, welche zur Bedienung, oder zum Gefolge einer Herrschaft aufgenommen worden sind, und denen das gemeine Hausgesinde verhältnißmässig untergeordnet ist, müssen sich allen häusli chen Geschäften unterziehen, die ihrer eigentlichen Bestimmung nicht geradezu entgegen gesetzt sind.

§. 279.

Dworzanie, czyli takie Oſoby, które dla usługi, albo dla parady Państwa przyięte ſą, i którym poſpolita Czeladź domowa względnie do ich usług podległą ieſt, wszyſtkie Domowe interessa wykonywać muszą, które właściwemu ich przeznaczeniu wproſt ſię nie przeciwią.

§. 280.

§. 280.

Was Erzieher, Leib- und Wundärzte, Kapläne, Sekretäre, Wirthschafter, Rechnungsführer, und andere Hausgenossen, die mehr mit den Kräften des Geistes, als des Körpers dienen, für häusliche Verrichtungen zu übernehmen haben, dieses wird schon hinlänglich durch eines jeden Amt, und Karakter bestimmet.

§. 280.

Jakie zatrudnienia w Domu Nauczyciele, Lekarze, Cerulicy, Kapelani, Sekretarze, Rządcy Dóbr, Rachmiſtrze, i inni Domownicy, którzy więcey ſiłami Duszy, aniżeli ciała służą, mieć powinni? to każdego Funkcya, i ſtan doſtatecznie przepiſuią.

§. 281.

Im Nothfalle ist eine jede in Diensten stehende Person die Stelle einer andern verhältnißmässig zu vertreten schuldig: Es ist aber auch jede Herrschaft verbunden, ihren Dienstpersonen die zur Pflegung des gewöhnlichen Gottesdienstes, und ihrer Gesundheit nöthige Zeit zu gestatten.

§. 281.

W razie potrzebnym każda w służbie będąca Oſoba ſtoſownie do ſwoiey służby zaſtąpić powinna mieysce drugiey Osoby: równie też Państwo każde obowiązane ieſt, aby dla swych służących zwyczaynego do Nabożeństwa, i do ich zdrowia potrzebnego czasu dozwalało.

§. 282.

§. 282.

Wer einen Dienst angetreten hat, ohne mit seiner Herrschaft über seinen Lohn, er bestehe nun in Kost, Wohnung, Kleidung, Gelde, oder in andern Sachen vorher überein zu kommen, der kann nie auf etwas mehr Anspruch machen, als auf das, was sein Vorgänger in diesem Dienste erhalten hat, oder was Dienstpersonen seines gleichen in dem nämlichen Orte gemeiniglich erhalten, er muß sich sogar mit der geringsten der gewöhnlichen Vergeltungen begnügen.

§. 282.

Kto do służby przyſtał, nie umówiwszy ſię z ſwym Państwem o ſwą płacę, która bądź z wiktu, pomieszkania, odzienia, pieniędzy, bądź innych rzeczy składałaby ſię; ten o nic więcey upominać ſię nie może, prócz o to, co iego w tey służbie poprzednik pobierał, lub co równi iemu służący na tym ſamym mieyscu zwyczaynie biorą, owszem naymnieyszą z pospolitych nadgrod kontentować ſię powinien.

§. 283.

Ist die Dauer der Dienstzeit nicht durch einen Vertrag, oder durch die Art des Dienstes selbst entschieden, so bestimmt das Gesetz diese Dauer auf dem Lande auf ein ganzes Jahr, und in den Hauptstädten auf sechs Wochen: Der Schade, welcher aus der frühern Entlassung oder Austretung aus einem

§. 283.

Jeżli czas służby albo ugodą, albo ſamym rodzaiem służby nie ieſt oznaczony; zaczym ten po Wſiach na cały Rok, a po Miaſtach głównych na ſześć Tygodni Uſtawa ſtanowi; ſzkodę, która z wcześnieyszego ze służby oddalenia, lub wyſtąpienia wynika, ten nadgro-

Dienste entstehet, muß von dem vergütet werden, der ihn verursachet.

dzi, kto iey był przyczyną.

§. 284.

Die Herrschaft, und die Dienstperson, welche den Dienstvertrag über den Verlauf der bedungenen, oder gesetzmässigen Zeit nicht fortsetzen will, muß den Dienst in Städten vier Wochen, und auf dem Lande sechs Monate vor diesem Verlauf aufkündigen.

§. 284.

Pańſtwo i Służący, którzy ugody o służbę nad czas tą ugodą, lub Prawem przepisany przedłużyć nie chcą, po Miaſtach cztèrma Tygodniami, a po Wſiach ſześcio Mieſiącami przed iego wyiściem służbę wypowiedzieć powinni.

§. 285.

Allein die Herrschaft und die Dienstperson sind in manchen Fällen berechtiget, die Aufkündigungsfrist auf vierzehn Tage einzuschränken: Eine Herrschaft ist dieses berechtiget, wenn eine Dienstperson zum Dienste ungeschickt befunden wird: wenn sie dem Spiele, dem Trunke, dem Auslaufen, oder einer

§. 285.

W niektórych iednak przypadkach może Pańſtwo i służący wypowiadania czas na dni cztèrnaście ograniczyć: Pańſtwo ma tę moc w ten czas, kiedy Oſoba służąca nieſposobną ſię do służby okaże, kiedy ſię grze, piańſtwu, wybieganiu, lub innemu życia ſposobowi

an-

andern unordentlichen Lebensart ergeben ist: wenn sie mit Feuer und Licht unvorsichtig umgehet: oder mit ihren Dienstgenossen unverträglich lebt: Auch eine schwangere ledige Weibsperson kann man nach vierzehntägiger Aufkündigung, jedoch mit Vorsicht für die Sicherheit der Leibesfrucht, entlassen.

nieporządnemu oddała; kiedy się nieostróżnie z ogniem i światłem obchodzi, lub z wspólsłużącemi niezgodnie żyie: tudzież Osobę ciężarną niezamężną po cztèrnastodniowym służby wypowiedzeniu, z ostrożnością iednak co do bespieczeństwa płodu, odprawić można.

§. 286.

Eine Herrschaft muß nach vorhergegangener vierzehntägiger Aufkündung eine Dienstperson entlassen, wenn sie ihren Lohn zur Verfallzeit, oder wenigstens vierzehn Täge nachher nicht erhalten hat: oder wenn sie ohne Ursache hart, oder schimpflich behandelt worden ist.

§. 286.

Państwo musi za poprzedzaiącym cztèrnastodniowym służby wypowiedzeniem Osobę służącą odprawić, kiedy ta zapłatę swą o przypadaiącym czasie, lub przynaymniey cztèrnastodniami poźniey nie otrzymała, albo kiedy bez przyczyny przykro, lub zelżywie była traktowaną.

§. 287.

Ein Dienstbothe, der auf dem Lande sich verheurathen,

§. 287.

Sługa chcący się ożenić na Wsi, lub własne Go-

oder eine eigene Wirthschaft antreten will, muß seinen Dienst nur sechs Wochen vorher aufkündigen.

spodarstwo prowadzić, służbę swą sześćio tylko Tygodniami pierwey wypowiedzieć musi.

§. 288.

Auf der Stelle, und ohne alle Aufkündigung kann eine Herrschaft eine Dienstperson entlassen, wenn sich diese durch einen unwahrhaft befundenen Abschied, oder durch ein anderes falsches Zeugniß in den Dienst eingeschlichen hat: wenn sie die häusliche Ruhe störet: wenn sie ihre Herrschaft beleidiget: ihr übel nachredet: oder sich ihren Befehlen widersetzt: wenn sie die Hausgenossen zum Bösen verleitet: oder sich einer Veruntreuung schuldig macht.

§. 288.

Natychmiast, i bez wszelkiego wypowiadania może państwo służącą Osobę odprawić, kiedy się ta przez Pismo odprawy, które się potym nieprawdziwym okazało, lub przez inne fałszywe zaświadczenie w służbę wkradła, kiedy spokoyność domową miesza, Państwo swe obraża, i ie obmawia, albo rozkazom się ich sprzeciwia; kiedy Domowych do złego poduszcza, albo kiedy się przeniewierzy.

§. 289.

Eine Herrschaft hat kein Recht, eine Dienstperson

§. 289.

Państwo żadnego Prawa nie ma, sługę dla tedeß=

deßhalben, weil sie erkranket ist, ohne ordentliche Aufkündigung zu entlassen; sie ist vielmehr verbunden, ihr wenigstens auf Rechnung des schon verdienten Lohnes, oder des sonstigen Vermögens der Dienstperson allen möglichen Beistand zu leisten; reicht dieses Vermögen nicht zu: verstatten es die häuslichen Umstände der Herrschaft nicht: oder ist Gefahr der Ansteckung da, so kann und muß die Herrschaft zu den öffentlichen wohlthätigen Krankenanstalten Zuflucht nehmen.

go; iż zachorował, bez przyzwoitego wypowiedzenia odprawiać; owszem obowiązane iest, przynaymniey na rachunek zasłużoney iuż zapłaty, albo z maiątku iego, ieżeli iaki ma, ile możności, ratować go; gdyby zaś maiątek nie wystarczał, Domowe okoliczności Państwa tegoby nie dozwalały, albo gdyby niebespieczeństwo zarazy było; tedy Państwo może i powinno się udać do publicznych dobroczynnych fundacyi dla chorych.

§. 290.

Eine Dienstperson kann ohne Aufkündigung austreten, wenn sie in einer schweren Krankheit anderswo untergebracht werden will: wenn man ihr bedungene Kost, und Lohn versagt: wenn sie der Gefahr grober Mißhandlungen, oder der Verführung ausgesetzet ist: wenn man sie fälschlich eines Verbrechens beschuldigt: wenn man ihr aufträgt ausser Landes zu

§. 290.

Bez wypowiedzenia może sługa wystąpić, ieżeli ciężką chorobą złożony dokąd indziey chce bydź oddany; ieżli mu zgodzony wikt, i zapłata odmówione są, ieżli na niebespieczeństwo grubiańskiego z nim obchodzenia się, albo na uwiedzenie wystawiony iest, ieżeli się go fałszywie o występek iaki obwinia, ieżli mu się rozka-

reisen: oder sich von dem Dienstorte auf länger, als ihre Dienstzeit dauert, zu entfernen.

zuie, ażeby za granice iechał, albo się od mieysca, na którym służy, na dłuższy, iak służby iego czas trwa, oddalić musiał.

§. 291.

Verweise, Vorwürfe, anhaltende Beschäftigungen, selbst das Verbot einige Täge nicht aus dem Hause zu gehen, gehören unter die Zucht, und Besserungsmittel der Dienstbothen, und geben ihnen kein Recht, gegen eine Herrschaft gerichtlich zu klagen, oder den Dienst vor der gesetzmässigen Zeit aufzukündigen.

§. 291.

Nagany, zarzuty, ustawiczne zatrudnienia, sam nawet zakaz niewychodzenia przez kilka dni z Domu, należą do karności, i do śrzodkow ku poprawie służących, i nie dozwalaią dla nich Prawa ażeby się na Państwo sądownie skarżyli, albo przed wyściem czasu prawnego, służbę wypowiadali.

§. 292.

Wenn der Zeitpunkt, an welchem einer Dienstperson ihr Lohn bezahlet werden soll, nicht voraus bedungen ist,

§. 292.

Kiedy czas, w którym zasługi służącemu wypłacone bydź maią, nie iest naprzód umówiony; tedy

so

so muß er ihr, wenn sie sich selbst beköstiget, zu Ende eines jeden Monats, sonst aber mit jedem Vierteljahre bezahlt, und in allen Fällen bis auf die Stunde ihres Austrittes aus dem Dienste berechnet werden. Zur Vermeidung aller Mißverständnisse kann die jedesmalige Bezahlung des Lohnes in dem Spannzettel geschrieben werden.

te, kiedy się służący sam stołuie, na końcu każdego Miesiąca, a inaczey co ćwierć Roku wypłacone, i we wszystkich przypadkach, aż do godziny iego ze służby wystąpienia porachowane bydź maią. Dla uniknienia wszelkiego opacznego rozumienia, każde zasług wypłacanie może bydź w postanowieniu zapisywane.

§. 293.

Neujahrs, oder andere Geschenke die einer Dienstperson gegeben worden, kann die Herrschaft nicht auf den bedungenen Lohn anrechnen.

§ 293.

Nowego Roku, lub innych podarunkow służącey Osobie danych rachować Państwo nie może do umówioney zapłaty.

§. 294.

Die Liverey ist ein Theil des Lohnes: es gebühren einem Bedienten, der durch drey Monate in einem Dienste

§. 294.

Liberya iest częścią zasług: służącemu, który przez trzy Miesiące w służbie zostawał, należą

gestanden ist, die Schuhe, und Strümpfe, und nach Verlauf des Dienstjahrs alle Stücke der täglichen Liverey. Auf Pelze, Mäntel, Kapotröcke, und dergleichen hat kein Bedienter einen rechtlichen Anspruch.

się trzewiki, i pończochy, a po upłynieniu Roku służby, wszelkie części codzienney Liberyi. Do Futer, Płaszczow, Surdutow, i tym podobnych, żaden sługa Prawa mieć nie może.

§. 295.

Dienstpersonen, welchen die Führung einer Wirthschaft ganz oder zum Theil anvertrauet worden ist, sind verbunden, zu allen Zeiten, besonders aber vor ihrem Austritt aus dem Dienste Rechnung abzulegen, so wie diejenigen, welchen die Herrschaft gewisse einzelne Dinge zur Verwahrung übergeben hat, sie richtig auszuliefern, und jeden durch ihre Schuld entstandenen Schaden zu ersetzen schuldig sind; entstehet in Ansehung des einen oder des andern dieser Punkte zwischen den Herrschaften und einer Dienstperson ein Streit, so mag die Herrschaft auf ihre Verantwortung einer Dienstperson ihren Lohn zurückhalten, und im Falle ei-

§. 295.

Służący, którym prowadzenie Gospodarstwa albo całkiem, albo częściami było powierzone, obowiązani są każdego czasu, osobliwie zaś przed swym ze służby wystąpieniem rachunki zdać, tudzież i ci, którym Państwo niektóre poiedyńcze rzeczy do schowania dało, te rzetelnie powrócić, i każdą szkodę z własney ich winy wynikłą nadgrodzić powinni; gdy względem iednego, lub drugiego z tych szczegułów między Państwem, i służącą Osobą spór zaydzie; tedy Państwo pod odpowiedzią zapłatę Osobie służącey przytrzymać, i w przypadku niebespieczeństwa,

ner

ner Gefahr um Personalarrest derselben ansuchen; in Ansehung der Rechnungslegung aber muß sie nach Vorschrift der Gerichtsordnung verfahren.

o osobiste iego przyaresztowanie dopraszać się może; względem zdania rachunkow zaś ma Państwo według Przepisu Ustawy Sądowey postąpić.

§. 296.

Die Herrschaft sieht bei Aufnehmung einer Dienstperson vorzüglich auf die Brauchbarkeit derselben: Aus diesem Grunde endigt sich der mit ihr geschlossene Vertrag mit dem Leben der Dienstperson, und ihre Erben haben keinen Anspruch, als auf den rückständigen Lohn. Eine Dienstperson aber nimmt auf die Beschaffenheit der Haushaltung, in welche sie sich verdinget, Rücksicht, und deßwegen dauert der Dienstvertrag auch nach dem Tode der Herrschaft bis zur Aufkündigung fort.

§. 296.

Państwo przyimuiąc sługę, szczególnie na iego użyteczność uważa, z tego powodu kończy się ugoda z Państwem z życiem sługi, i następcy iego żadney inney pretensyi, oprócz do zaległey zapłaty nie maią. Sługa zaś na rodzay Domowego Gospodarstwa, do którego się naiął, uważa, i dla tego ugoda o służbę nawet po śmierci Państwa aż do wypowiedzenia służby trwa.

§. 297.

Die Herrschaft ist verbunden jeder Dienstperson zur Zeit ihres gesetzmässigen

§. 297.

Państwo obowiązane iest dla każdego służącego w czasie prawnego wystąpie-

Austrittes ein Zeugniß über ihr Verhalten während der Dienstzeit zu ertheilen, und für die Wahrheit derselben gegen Jedermann zu haften: ist die Dienstperson mit diesem Zeugniß unzufrieden, so steht es ihr frey innerhalb vierzehn Tage bei der nächsten Polizeybehörde um ein besseres anzusuchen.

nia iego ze służby, zaświadczenie względem iego przez czas służby sprawowania się wydać, i za rzetelność onego każdemu odpowiadać: a ieżliby sługa tym zaświadczeniem nie kontentował się, wolno mu będzie żądać lepszego zaświadczenia u naybliższey Policyi w przeciągu dni cztèrnastu.

§. 298.

Hat der Herr gegen seinen Diener, oder dieser gegen seinen Herrn irgends eine Klage, den Dienstvertrag betreffend, soll dieses noch binnen dreißigtägigen Zeitfrist, vom Tage des Austritts an gerechnet, geschehen. Ist diese Zeit verstrichen, kann weder des einen, noch des andern Klage vor Gericht dießfalls angebracht werden.

§. 298.

Jeżeli Pan przeciw swemu słudze, albo sługa przeciw swemu Panu bądź iakie ma zażalenie ugody o służbę tyczące się; tedy to w przeciągu trzydziestodniowego czasu, od dnia wystąpienia rachować się maiącego, uczynić należy. Po upłynieniu zaś tego czasu ani ieden, ani drugi takowey przed sąd żałoby zanosić nie może.

§. 299.

§. 299.

Ist es aber darum zu thun, die gestörte Ruhe, und Ordnung eines Hauses schnell herzustellen: eine plötzliche Trennung zwischen einer Herrschaft, und einer Dienstperson zu untersuchen: Vergehungen schärfer zu züchtigen: oder gar Verbrechen zu bestrafen, so hat man sich in erstern Fällen an die Polizey, im letztern Falle aber an das Strafgericht zu wenden.

§. 299.

Jeżeli zaś o to idzie, ażeby zamieszaną ſpokoyność, i porządek Domowy naprędce przywrócić, nagłe rozſtanie ſię między Państwem i sługą rozpoznać, wykroczenia ſurowiey poskromić, lub wyſtępki ukarać; tedy w pierwszych przypadkach do Policyi; w oſtatnim zaś do Sądu karzącego u dać się potrzeba.

